

Μέτρο 2.6: Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Ενέργεια: 2.6.1)

B. ΕΙΣΑΓΩΓΗ : ΣΥΝΟΨΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Το παρόν Μέτρο έχει οριζόντια δομή και διατρέχει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Έχει σκοπό τόσο να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σε θέματα Περιβάλλοντος όσο και να εφοδιάσει την ελληνική κοινωνία με εξειδικευμένα στελέχη και δομές για την καλύτερη πληροφόρηση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Παράλληλα το μέτρο έχει άμεση σχέση με τους γενικότερους στόχους για το περιβάλλον όπως διατυπώνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον. Οι στόχοι αυτοί θα ληφθούν υπόψη στην επιλογή και την υλοποίηση των επί μέρους έργων του μέτρου.

Η υλοποίηση των στόχων του Άξονα 2 του Ε.Π., οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη και προώθηση καινοτόμων δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία, προϋποθέτει την υιοθέτηση και εκτέλεση παρεμβάσεων για την προώθηση της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης στην ελληνική κοινωνία.

Σημαντικές παρεμβάσεις που θα εκτελεστούν στα πλαίσια του Μέτρου αποτελούν συνέχεια Πράξεων του ΕΠΕΑΕΚ Ι, οι οποίες επεκτείνονται ώστε να καλύψουν περισσότερους τομείς. Παράλληλα, εισάγονται καινοτομίες στην εκπαίδευση και ενισχύεται περαιτέρω η έρευνα σε περιβαλλοντικά θέματα.

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα έργα :

A) Ιδρύθηκαν, σε συνεργασία με τους ΟΤΑ ή το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, και λειτουργούν 17 **Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.)**. Τα Κ.Π.Ε. υλοποιούν εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα (σε συνεργασία με τις σχολικές μονάδες), αναπτύσσουν θεματικά δίκτυα, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες. Διαθέτουν κτιριακές υποδομές και εκπαιδευτικό εξοπλισμό καθώς και παιδαγωγική ομάδα που ασχολείται αποκλειστικά με τα παραπάνω έργα, ενώ τα περισσότερα διαθέτουν επίσης και κοιτώνες. Συμβάλλουν στη δημιουργία γνωστικών και

αξιακών προϋποθέσεων για τη σωστή διαχείριση του Περιβάλλοντος στην κατεύθυνση της οικολογικής ισορροπίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα των λειτουργούντων ΚΠΕ παρακολούθησαν περίπου 55.000 μαθητές και 5.000 εκπαιδευτικοί, ενώ αναπτύχθηκαν 9 περιφερειακά ή εθνικά δίκτυα με συμμετοχή εκατοντάδων σχολείων. Στα επιμορφωτικά προγράμματα πήραν μέρος 6.000 εκπαιδευτικοί. Αναπτύχθηκαν επίσης 50 διεθνείς συνεργασίες.

Β) Η επιμόρφωση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.)

παρέχεται από τα Περιφερειακά Εκπαιδευτικά Κέντρα, (Π.Ε.Κ.), τα Κ.Π.Ε., τους Υπευθύνους Π.Ε., τα ΑΕΙ και άλλους φορείς. Από το Β' ΚΠΣ χρηματοδοτήθηκαν επιμορφωτικά σεμινάρια των ΑΕΙ και των Κ.Π.Ε. Από τα ΑΕΙ αναπτύχθηκαν σε διάστημα δύο ετών 78 συνολικά επιμορφωτικά προγράμματα (διάρκειας 35 ωρών το καθένα) για εκπαιδευτικούς σ' όλες τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της χώρας. Στα σεμινάρια των Α.Ε.Ι. επιμορφώθηκαν 3.500 εκπαιδευτικοί και στα σεμινάρια των Κ.Π.Ε. (85 συνολικά), 6.000 εκπαιδευτικοί. Στο πλαίσιο των δράσεων ευαισθητοποίησης ενισχύθηκε η διεξαγωγή 9 θεματικών συνεδρίων Π.Ε.

Γ) Πραγματοποιήθηκε παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού κυρίως με πρωτοβουλία των Κ.Π.Ε. και σε συνεργασία με άλλους φορείς σε θεματικά δίκτυα. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε προμήθεια και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού που κατευθύνθηκε στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, στα Κ.Π.Ε. και σε επιλεγμένες βιβλιοθήκες, αλλά το υλικό αυτό δεν έχει ακόμα δοκιμαστεί στην πράξη. Το έργο της ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού περιλαμβάνει : αγορά 4000 cd-rom και 18.000 εκπαιδευτικών πακέτων ποικίλης θεματολογίας (ντισιέ, διαφάνειες, εκπαιδευτικά παιχνίδια) και σχεδιασμό 12 θεματικών πακέτων εκπαιδευτικού υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση από συμπράξεις φορέων με την ευθύνη των ΑΕΙ.

- Δ) Επιπλέον, υλοποιήθηκε ένα **πilotικό πρόγραμμα μελέτης ενσωμάτωσης Περιβαλλοντικών Θεμάτων στα αναλυτικά προγράμματα του Γυμνασίου** (Γεωγραφία, Βιολογία, Φυσική και Χημεία) με πειραματική εφαρμογή σε 14 Γυμνάσια της χώρας. Τα πορίσματα του έργου περιλαμβάνονται σε μια έκδοση εννέα τόμων που προωθήθηκε σε Υπευθύνους, Κέντρα, Βιβλιοθήκες, κλπ.
- Ε) Πραγματοποιήθηκε ένας μεγάλος αριθμός (περίπου 3.000) **σχολικών προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης** κάθε χρόνο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στα προγράμματα αυτά εντοπίζονται κυρίως προβλήματα βιωσιμότητας, έλλειψη επαρκούς συντονισμού και υποστήριξης (κυρίως οικονομικής), ενώ στα θετικά συγκαταλέγεται η συμμετοχή τους σε θεματικά δίκτυα.
- ΣΤ) Στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αν και δεν είχε προβλεφθεί η αυτόνομη ανάπτυξη δράσεων αναφορικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, δημιουργήθηκαν 7 **μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών**, έγιναν αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών σε 2 τμήματα και δημιουργήθηκαν 6 νέα **προπτυχιακά τμήματα**.
- Ζ) Εκτός των παραπάνω υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω άλλων χρηματοδοτικών μέσων οι οποίες συνάδουν με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και μπορούν να υποστηρίξουν αντίστοιχες δραστηριότητες. Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα Κέντρα Πληροφόρησης, τα οποία κατασκευάστηκαν κυρίως μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον σε προστατευόμενες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης, υλοποιήθηκαν δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις.

Η εμπειρία και γνώση που αποκτήθηκε από το ΕΠΕΑΕΚ Ι, καθώς και από την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον

του Β' ΚΠΣ, θα αξιοποιηθεί στην κατεύθυνση της θεματικής συνοχής, της συμπληρωματικότητας και της βέλτιστης αξιοποίησης πόρων, ούτως ώστε οι παρεμβάσεις που θα εκτελεστούν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ να έχουν καινοτομικό χαρακτήρα, να συμβάλουν στην βελτίωση της ποιότητας της παρεχομένης εκπαίδευσης σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και να οδηγούν στην επέκταση των δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν επιτυχώς κατά την υλοποίηση του ΕΠΕΑΕΚ Ι.

Γ. ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΔΕΙΚΤΕΣ

Γ1. ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ

Ο κύριος στόχος του Μέτρου είναι η δημιουργία γνωστικού υπόβαθρου για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας και της ποιότητας ζωής, η παροχή συγκεκριμένης εκπαίδευσης στους νέους καθώς και η επιμόρφωση στελεχών και εκπαιδευτικών στην Περιβαλλοντική αγωγή.

Μέσω των Πράξεων που θα εκτελεστούν στο πλαίσιο του Μέτρου, επιχειρείται μέσα από με μία ολοκληρωμένη θεώρηση των θεμάτων προστασίας Περιβάλλοντος, η ανάπτυξη και παροχή περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Η προσπάθεια αυτή αφορά τη δημιουργία, υποστήριξη και επέκταση θεσμών (π.χ. Κ.Π.Ε.), τη δημιουργία ειδικευμένων στελεχών σε Περιβαλλοντικά ζητήματα, την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του μαθητικού κυρίως πληθυσμού, προς μία διαφορετική αντίληψη και νοοτροπία για τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Η ευαισθητοποίηση και η καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας πρέπει να είναι πρώτιστο μέλημα των εκπαιδευτικών. Οι Πράξεις έχουν ως στόχο επίσης την ενίσχυση του έργου των εκπαιδευτικών προκειμένου οι νέοι (κυρίως

μαθητές πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης) να έρθουν σε επαφή με το Περιβάλλον και να το προστατεύσουν.

Εκτός όμως από την περιβαλλοντική εκπαίδευση, που απευθύνεται κυρίως στους νέους (μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές), μια σειρά από Πράξεις (π.χ. καινοτομικές δράσεις, έρευνες) έχουν ως στόχο τη διερεύνηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και την ανάπτυξη μεθόδων και πρακτικών που οδηγούν στον περιορισμό της περιβαλλοντικής καταστροφής. Η ενεργός συμμετοχή των Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με άλλους φορείς που ειδικεύονται σε περιβαλλοντικά θέματα, θα οδηγήσει στην ανάπτυξη εργαλείων και μεθόδων που θα βοηθήσουν στον περιορισμό των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις δομές και τους φορείς που λειτουργούν ή προβλέπεται να λειτουργήσουν για ζητήματα περιβάλλοντος και η συμμετοχή των οποίων θα είναι σημαντική στην επίτευξη των στόχων του μέτρου. Οι Ειδικοί Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, που έχουν θεσμοθετηθεί ή προβλέπεται να θεσμοθετηθούν βάσει του άρθρου 15 του Ν. 2742/1999, θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση των έργων του μέτρου είτε σε συνεργασία με τα ΚΠΕ είτε υλοποιώντας άμεσα προγράμματα σε προστατευόμενες περιοχές.

Η ευαισθησία σε περιβαλλοντικά ζητήματα, η καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας, η επαφή και γνωριμία με τη φύση, η αύξηση του αριθμού των επιστημόνων σε θέματα περιβάλλοντος, η ανάπτυξη μεθόδων και πρακτικών περιορισμού των περιβαλλοντικών προβλημάτων, η ανάπτυξη και καθιέρωση θεσμών που προωθούν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και έρευνα, θα επιτευχθούν μέσα από την εκτέλεση των Πράξεων.

Τόσο οι στόχοι που έχουν τεθεί στο Μέτρο όσο και οι Πράξεις μέσω των οποίων αυτοί θα επιτευχθούν, συνδέονται άμεσα με τους στόχους που έχουν τεθεί στα υπόλοιπα Μέτρα κυρίως του Άξονα 2. Υπάρχει επομένως συνάφεια μεταξύ των στόχων προκειμένου να επιτευχθούν οι κύριοι-γενικοί στόχοι, που έχουν τεθεί για τον Άξονα 2. Το σύνολο των Πράξεων, εκτός από αυτή που αφορά τα Κ.Π.Ε., συναντώνται ως Μέτρα ή

Ενέργειες στον Άξονα 2. Η διαφορά που υπάρχει αφορά στο ότι το θεματικό πεδίο όλων των Πράξεων αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στο περιβάλλον και ειδικότερα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Γ2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Για την προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τη δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης και τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος, το Μέτρο περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενδεικτικές κατηγορίες Πράξεων :

Κατηγορία Πράξεων α : Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠ.Ε.)

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης τυγχάνουν ιδιαίτερης αποδοχής από τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τις τοπικές κοινωνίες.

Στο πλαίσιο της κατηγορίας αυτής θα ιδρυθούν τουλάχιστον 13 νέα ΚΠ.Ε. Η αναγκαιότητα αύξησης των Κ.Π.Ε. προέκυψε από την ανταπόκριση που είχαν όσα λειτούργησαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι καθώς και από το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα της χώρας (κυρίως το νησιωτικό) παραμένει χωρίς Κ.Π.Ε, εξαιτίας της μεγάλης γεωγραφικής ανισοκατανομής τους. Μέσω των Πράξεων επιχειρείται η γεωγραφική εξάπλωση του θεσμού και η αντιμετώπιση της χωροταξικής ανισοκατανομής λαμβάνοντας υπόψη και την πληθυσμιακή κατάσταση.

Οι Πράξεις που θα αναπτυχθούν από τα Κ.Π.Ε., σε μία προσπάθεια αξιοποίησης των ήδη διαπιστωθέντων θετικών στοιχείων της λειτουργίας τους και της καινοτομικής μετεξέλιξής τους, είναι: θεματικά δίκτυα σχολείων, επιμορφωτικά σεμινάρια τριών επιπέδων, εκπαιδευτικά προγράμματα σχολικών ομάδων, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, εκπόνηση μελετών του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου εντός του οποίου λειτουργούν τα Κ.Π.Ε., ανάπτυξη σχέσης περιβάλλοντος με κοινωνικό χώρο κλπ.

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί γραφείο οργάνωσης, παρακολούθησης, συντονισμού, και υποστήριξης των Κ.Π.Ε., το οποίο θα αποβλέπει στην επιστημονική και οργανωτική υποστήριξη του θεσμού προκειμένου σταδιακά να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά του.

Κατηγορία Πράξεων β : Μελέτες – Αξιολογήσεις

Σημαντικό βήμα προς την ωριμότητα των Κ.Π.Ε. είναι αφενός η διασφάλιση της ποιότητας των δράσεών τους και αφετέρου η αποτελεσματικότητα της εσωτερικής τους οργάνωσης. Σε αυτήν την κατεύθυνση θα εκτελεστούν Πράξεις, όπως:

- Εκπόνηση μελετών αξιολόγησης των Κ.Π.Ε. (λειτουργία, αποτελεσματικότητα, εκπαιδευτικό υλικό), οι οποίες θα συμπληρώσουν τις δράσεις αξιολόγησης που ήδη εκτελούνται και στη συνέχεια θα επικεντρωθούν στη βιωσιμότητα των Κ.Π.Ε.
- Εκπόνηση μελέτης ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής εκπαίδευση στα αναλυτικά προγράμματα πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης.
- Εκπόνηση μελετών με ερευνητικό χαρακτήρα σε θέματα περιβάλλοντος με στόχο την εξαγωγή πορισμάτων για την αντιμετώπιση τοπικών – κυρίως – περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Κατηγορία Πράξεων γ : Σχολικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Μέσω αυτής της κατηγορίας Πράξεων θα υλοποιηθούν σχολικά προγράμματα Περιβαλλοντική Εκπαίδευση που θα δώσουν στις σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων τη δυνατότητα να αναπτύξουν σειρά δραστηριοτήτων με κύριο στόχο την ευαισθητοποίηση του μαθητικού πληθυσμού σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Τα προγράμματα, ενδεικτικά, μπορούν να περιλαμβάνουν: επισκέψεις στα Κ.Π.Ε. της περιοχής και επιμόρφωση σε θεματικά πεδία που αυτά έχουν αναπτύξει, επισκέψεις σε περιοχές με έντονο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (δάση, ποτάμια κλπ.), συμμετοχή σε θεματικά δίκτυα και επισκέψεις σε πόλεις και σχολεία του εξωτερικού, οργάνωση, ανάλυση και παρουσίαση περιβαλλοντικών

θεμάτων τοπικού χαρακτήρα (π.χ. πρόβλημα ρύπανσης, λειψυδρίας κλπ.), εξέταση στα εργαστήρια των σχολικών μονάδων φυσικών στοιχείων, οργάνωση και παρουσίαση περιβαλλοντικών ζητημάτων στους μαθητές της σχολικής μονάδας και στην τοπική κοινωνία.

Προβλέπονται επίσης ετήσιες ημερίδες όπου θα παρουσιάζονται οι καλύτερες εργασίες σε περιβαλλοντικά θέματα. Οι ομάδες των μαθητών με τα καλύτερα σχέδια συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους θα μπορούν να επισκέπτονται σχολεία του εξωτερικού που επεξεργάζονται αντίστοιχα θέματα ή περιοχές του εσωτερικού ή εξωτερικού που παρουσιάζουν αντίστοιχα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά.

Πρωταρχικό ρόλο στην υλοποίηση των σχολικών προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχουν οι εκπαιδευτικοί που έχουν επιμορφωθεί σε θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (στο πλαίσιο της κατηγορίας Πράξεων 4) και θα κληθούν να σχεδιάσουν και να υποστηρίξουν την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών στα σχολεία τους. Βασικός, επίσης, είναι ο ρόλος των υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Διευθύνσεων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των στελεχών των Κ.Π.Ε. και των μη Κυβερνητικών Οργανώσεων οι οποίοι θα υποστηρίξουν το έργο των εκπαιδευτικών και θα παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την υλοποίηση των σχολικών προγραμμάτων.

Κατηγορία Πράξεων δ : Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Στελεχών Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας Πράξεων θα υλοποιηθούν επιμορφωτικά σεμινάρια τριών κατηγοριών: α) βασική επιμόρφωση εκπαιδευτικών, β) επιμόρφωση εκπαιδευτικών που είναι ήδη βασικά επιμορφούμενοι και εφαρμόζουν προγράμματα στο σχολείο και γ) επιμόρφωση στελεχών περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Όλα τα σεμινάρια θα αξιολογούνται τόσο από τους χρήστες όσο και από εξωτερικό αξιολογητή, ενώ η βασική υποχρέωση των επιμορφούμενων θα είναι η εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες. Είναι απαραίτητη η ισόρροπη επιμόρφωση των

εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης. Τα σεμινάρια επίσης θα απευθύνονται και σε εκπαιδευτικούς για άτομα με ειδικές ανάγκες προκειμένου να μεταφέρουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση στα άτομα της συγκεκριμένης ομάδας και να τα βοηθήσουν στην γνωριμία με το περιβάλλον.

Ο αριθμός των σεμιναρίων ανά νομό θα καθορισθεί, με βάση τα πληθυσμιακά δεδομένα, τις εκπαιδευτικές ανάγκες, το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών κάθε περιοχής και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της προηγούμενης εφαρμογής.

Κατηγορία Πράξεων ε : Εκπαιδευτικό Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Η κατηγορία Πράξεων αυτή περιλαμβάνει την αξιολόγηση, αγορά, παραγωγή και αναπαραγωγή εκπαιδευτικού υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Το εκπαιδευτικό υλικό που έχει παραχθεί στο ΕΠΕΑΕΚ Ι και βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης, θα αποτελέσει την αφετηρία προκειμένου στη συνέχεια αφενός να αναπαραχθεί και να διατεθεί στις σχολικές μονάδες και αφετέρου να προσδιοριστούν τα θεματικά πεδία που δεν έχουν καλυφθεί πλήρως προκειμένου αυτά να καλυφθούν.

Κατηγορία Πράξεων ζ : Προγράμματα για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ)

Προγράμματα για άτομα με ειδικές ανάγκες θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της υποστήριξης και διάχυσης των περιβαλλοντικών ζητημάτων στη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα. Η ύπαρξη αυτοτελούς κατηγορίας Πράξεων στοχεύει στην προώθηση και διασφάλιση της συγκεκριμένης ομάδας προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στις ειδικές σχολικές μονάδες και στους εμπλεκόμενους φορείς με ΑΜΕΑ να αναπτύξουν δράσεις που σχετίζονται με την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας θα υλοποιηθούν Πράξεις που αφορούν:

- α) την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων ομάδων και
- β) την υλοποίηση σχολικών προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Κατηγορία Πράξεων η : Διεύρυνση Προγραμμάτων Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά, Εξειδίκευση)

Στόχος της κατηγορίας αυτής είναι η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, που θα μπορεί να αντιμετωπίσει τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των φορέων που σχετίζονται με το περιβάλλον. Μια τέτοια ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να γίνει με τη δημιουργία νέων προγραμμάτων, με την εμφάνιση κατευθύνσεων στα ήδη υφιστάμενα προγράμματα, με προγράμματα συμπληρωματικής εκπαίδευσης για όσους πτυχιούχους παλαιότερων ετών θα ήθελαν να αποκτήσουν πρόσθετα εφόδια και τέλος με τη δημιουργία προγραμμάτων εξειδίκευσης.

Στα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η μελέτη και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενο σπουδών, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Μέσα από τις Πράξεις θα δημιουργηθούν νέα προγράμματα ή θα αναπτυχθούν τα υφιστάμενα, ώστε να επιμορφωθεί το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό, έτσι ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων ή άλλων φορέων που σχετίζονται με το περιβάλλον και την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στις ανάγκες που προκύπτουν από την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον και Ενδεικτικά στους τομείς Φυσικό περιβάλλον (μεταπτυχιακές σπουδές για την εξειδίκευση στελεχών, φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, διαχείρισης απορριμμάτων, διαχείρισης λυμάτων).

Ενδεικτικά θα εκτελεστούν οι ακόλουθες Πράξεις :

- Υποστήριξη νεοδημιουργηθέντων από το ΕΠΕΑΕΚ Ι προπτυχιακών Τμημάτων και αναμόρφωση υπαρχόντων προγραμμάτων σπουδών
- Δημιουργία ειδικών κατευθύνσεων εντός άλλων σχετιζόμενων Τμημάτων
- Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών

Κατηγορία Πράξεων Θ : Καινοτόμες Εκπαιδευτικές Δράσεις και Έρευνα

Στο πλαίσιο της κατηγορίας θα αναπτυχθούν μια σειρά από Πράξεις, οι οποίες θα έχουν καινοτομικό και ερευνητικό χαρακτήρα και θα αποβλέπουν στη προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και γενικότερα των περιβαλλοντικών ζητημάτων στη χώρα. Μέσω των Πράξεων αυτών και της έρευνας που θα αναπτυχθεί, επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων προκειμένου να αξιοποιηθούν και να προβληθούν οι έρευνες που προωθούν την περιβαλλοντική εκπαίδευση, οδηγούν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, συμβάλλουν στον περιορισμό της καταστροφής του περιβάλλοντος, βοηθούν στην ευαισθητοποίηση τόσο του μαθητικού πληθυσμού όσο και γενικότερα της κοινωνίας και προτείνουν νέες μεθόδους για την αντιμετώπιση και διαχείριση των περιβαλλοντικών προβλημάτων (απόβλητα, ρύπανση υδάτων και γής κλπ).

Ως προς τη συγκεκριμένη κατηγορία Πράξεων αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες Πράξεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από καινοτομία και για αυτό το λόγο κρίνεται ιδιαίτερα σκόπιμη ή εκτέλεσή τους. Ειδικότερα:

- Καινοτομικές εκπαιδευτικές δράσεις για το περιβάλλον.
- Διενέργεια ειδικών εκπαιδευτικών δράσεων στη διαχείριση συστημάτων ήπιων μορφών ενέργειας και φυσικών πόρων, στις μεταφορές με εναλλακτικά μέσα κ.ά.
- Αξιοποίηση του διαδικτύου για την περιβαλλοντική εκπαίδευση με παράλληλη δημιουργία δικτυακών τόπων (websites) για περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.
- Δημιουργία εικονικών εκπαιδευτικών μουσείων σχετικά με το περιβάλλον.

- Βασική έρευνα τμημάτων τριτοβάθμιας (ΑΕΙ, ΤΕΙ) σε επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων και ανάπτυξη νέων μεθόδων.
- Καθιέρωση βραβείων για πρωτότυπες/καινοτόμες ιδέες/εργασίες φοιτητών/σπουδαστών που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος.
- Θερινά σχολεία για μαθητές και εκπαιδευτικούς.
- Καθιέρωση βραβείων σε προστατευόμενες περιοχές (κέντρα πληροφόρησης, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, φορείς διαχείρισης) για την ιδιαίτερη προώθηση των θεμάτων της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Διενέργεια ειδικών προγραμμάτων στην περιβαλλοντική παρακολούθηση (monitoring), όπως προγράμματα περιβαλλοντικής παρακολούθησης φυσικοχημικών και βιολογικών παραμέτρων των ενδιαιτημάτων, προγράμματα παρακολούθησης ειδών, κλπ. Δημιουργία δικτύου σχολείων στα οποία θα εφαρμόζονται αντίστοιχα προγράμματα και σύνδεση αυτών με συντονιστική επιτροπή προκειμένου να σχεδιαστούν, εκπονηθούν και αξιολογηθούν κατάλληλα τα ειδικά αυτά προγράμματα.
- Δημιουργία μεταφερόμενων μουσείων – εκθέσεων για το περιβάλλον (φυσικό, ανθρωπογενές, βιομηχανικό, κλπ) τα οποία θα περιλαμβάνουν βιωματικά παιχνίδια που απαιτούν τη συμμετοχή των παιδιών.

Κατηγορία Πράξεων 1: Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ Ι χρηματοδοτήθηκαν ενέργειες με κύριο στόχο να δημιουργηθούν δομές στήριξης και να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα «Δια βίου εκπαίδευσης». Όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι ενέργειες αυτές αφορούσαν το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής τα Προγράμματα Ανοικτής και εξ' Αποστάσεως Μάθησης, τα Προγράμματα Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης κλπ.

Με την παρούσα κατηγορία πράξεων προωθείται αφενός η ενίσχυση των ήδη υπάρχοντων προγραμμάτων, (εμπλουτισμός, επέκταση, αναμόρφωση, παραγωγή νέου εκπαιδευτικού υλικού κλπ.) και αφετέρου

ο σχεδιασμός και υλοποίηση νέων κύκλων σπουδών δια βίου μέσα από τις υπάρχουσες δομές του ΕΑΠ και από την δημιουργία των ΙΔΕ και των Δικτύων Συνεργασίας σε θεματικά πεδία που έχουν άμεση σχέση με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και γενικότερα το περιβάλλον.

Κατηγορία Πράξεων ια : Προγράμματα σε προστατευόμενες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος

Στόχος είναι η υλοποίηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε προστατευόμενες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος αξιοποιώντας τις υποδομές και τους μηχανισμούς που υπάρχουν ή προβλέπεται να δημιουργηθούν.

Μέσω των προβλεπόμενων πράξεων θα υποστηριχθούν τα Κέντρα Πληροφόρησης, τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και οι Ειδικοί Φορείς Διαχείρισης στην υλοποίηση προγραμμάτων με στόχο την εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.

Ενδεικτικά θα εκτελεστούν οι ακόλουθες πράξεις:

- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε προστατευόμενες περιοχές για μαθητές, εκπαιδευτικούς. Περιλαμβάνονται ημερήσια προγράμματα για σχολεία καθώς και μεγαλύτερης διάρκειας προγράμματα που απευθύνονται σε μαθητές και εκπαιδευτικούς της περιοχής.
- Εκπόνηση πρότυπων προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε συνδυασμό με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού..
- Προώθηση της συνεργασίας ΚΠΕ και κέντρων πληροφόρησης / φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.